

Preek over 1 Johannes 3,23: Het bevrijdingsverhaal dat bevrijdt tot liefhebben

Voorzang: Psalm 125, 1 en 2

Votum en Groet

Zingen: Opwekking 228

Leefregels

Zingen: Psalm 119, 21 en 24

Gebed voor de opening van het Woord

Zingen: Kinderlied 12

Schriftlezingen: Psalm 133 en 1 Johannes 3,11-24

Zingen: Opwekking 51

Verkondiging van 1 Johannes 3,23

Zingen: Opwekking 378

Collecte

Zingen: Psalm 115, 5 en 6

Zegen

Zingen: Opwekking 602

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Je hebt van die mensen, die kunnen maar over één ding praten.

Tot vervelens toe!

Moeders die het altijd over hun kinderen hebben.

Hoe goed ze het doen op school!

En op sport!

En op muziekles!

Je snapt niet waar ze het van hebben.

En dan moet jij natuurlijk zeggen dat jij het wel weet.

Of een jongen die het altijd maar over zijn brommer heeft.

Of over zijn gameboy.

Hij kan gewoon nergens anders over praten.

Je wordt er compleet gek van.

Johannes lijkt ook wel zo'n figuur.

Hij lijkt ook maar één snaar op zijn viool te hebben.

Dat we elkaar moeten liefhebben.

In deze korte brief bespeelt hij dit ene thema in alle toonaarden.

Hij raakt er maar niet over uitgesproken.

Als zelfstandig naamwoord komt het woord liefde 17 keer voor in dit briefje.

En als werkwoord kom je het 16 keer tegen.

In totaal dus 33 keer!

Tot vervelens toe?

Ook om gek van te worden?

Eerlijk gezegd, als ik in deze brief lees, denk ik inderdaad wel eens:

Nou, beste Johannes, je valt wel erg in herhaling!

Het wordt haast een beetje saai!

Kun je niet eens uit een ander vaatje tappen?

Als Johannes daarop zou kunnen antwoorden, dan denk ik dat hij zou zeggen:

Mijn beste naamgenoot!

Nee, dat kan ik niet!

Want waar kan ik het beter over hebben dan over liefde?

Wat is er belangrijker in het leven dan liefde?

Wat is er belangrijker in het leven dan Góds liefde?

En wat is er belangrijker in het leven dan bróederliefde?

Ik kan er in elk geval gewoon niet over ophouden!

En heeft Johannes inderdaad niet gelijk!

Dat is toch waar we allemaal naar hunkeren?

Naar liefde.

Geliefd worden.
Bemind worden.
Gekoesterd en aanvaard worden.

Dit is de laatste preek over het seizoensthema.
Hoe zijn we gemeente in aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid voor elkaar?
Misschien herinnert u zich nog dat ik in één van mijn preken over dit thema Freek de Jonge ter sprake bracht.
Freek de Jonge, de cabaretier die zo hard en cynisch kan zijn.
Ik had het toen over wat hij gezegd had in een tv-programma.
In een interview met Jeroen Pauw en Paul Witteman.
In dat interview kwam ter sprake hoe onze maatschappij verhardt.
Dat we steeds onverdraagzamer worden.
En hoe in de media en bij internetdiscussies woede en haat merkbaar worden.
Mensen kunnen steeds minder van elkaar hebben.

Freek de Jonge pleitte toen voor liefde als het cement om de samenleving bij elkaar te houden.
Daarvoor is het niet voldoende om elkaar te respecteren, zei hij.
Nee, dan is er liefde nodig.
Want bij liefde accepteer je elkaar volledig.

Kort daarna werd hij bijgevallen door de schrijver Ronald Giphart.
In een krantencolumn schreef hij: *Liefde is het antwoord op de verwarring.*
Liefde, meer tolerantie, minder haast, minder lawaai en meer aandacht voor elkaar.
Het moet in godsnaam ergens worden gepredikt, riep Giphart uit.

Nu, Johannes zegt: *Ik doe niet anders!*

Inderdaad, hij doet niet anders.
In alle toonaarden predikt hij de liefde.
De liefde zoals die gezicht heeft gekregen in Jezus Christus, de Zoon van God.
En zoals die gestalte heeft gekregen in het volk naar Hem genoemd.
Liefde – daar hoort het verhaal bij van Jezus van Nazareth.

In de afgelopen week hebben wij weer de doden herdacht uit de 2^e Wereldoorlog.
De doden die omgekomen zijn als gevolg van de nazi-terreur.
En de doden die omgekomen zijn bij de strijd tegen die terreur.
In het verzet of bij militaire acties.

Daar horen verhalen bij.
Verhalen die ons doen huiveren – zo vreselijk is het wat we horen.
Maar ook verhalen die ontroeren.
Vanwege de moed en de liefde die mensen heeft bewogen om er te zijn voor anderen.
Liefde die zo ver ging dat ze het offer van eigen leven bracht.
Zij stierven in de strijd tegen terreur.
Zij gaven hun leven voor onze vrijheid.

En elke vierde mei zeggen we het opnieuw tegen elkaar.
Vrijheid, die zulke offers heeft gekost, verplicht.
Daar moet je zorgvuldig mee omgaan.
Die is kostbaar door zulke offers.

Het verhaal van Jezus Christus is nog ontroender.
De Zoon van God die zijn plek bij de Vader opgaf.
Die onze verworpen, verwrongen wereld binnenkwam.
Die kwam met een boodschap van bevrijding.
Maar die onbegrepen werd gehangen aan een kruis.
En die juist daar de bevrijding, die Hij verkondigde, tot stand bracht.
Die de macht die ons beknelde opzocht in zijn burcht.
En zo de gevangenisdeuren opengooide.
En ons de vrijheid gaf!

De vrijheid om een nieuwe gemeenschap te vormen.
Door niets anders geregeerd dan door de liefde.
De liefde tot God en tot elkaar.

Een ontroerend verhaal!
Over passie en onverschrokkenheid en trouw tot in de dood.

Maar raakt het ons nog?

Hebt u dat ook wel eens?
Dat je in de dagen rondom 4 en 5 mei voor de zoveelste keer dezelfde films ziet.
Anne Frank.
De Schuilplaats – met het verhaal van Corrie ten Boom.
Schindlers List.
Dat je denkt: *O nee, hè!*
Niet voor de zoveelste keer!
Dat kennen we zo langzamerhand wel.

Hebt u dat ook wel eens?
Dat u het verhaal van Jezus Christus leest of hoort.
Over zijn lijden.
Zijn sterven.
Zijn opstanding.
Elke lijdenstijd opnieuw.
Elke Paastijd weer.
Dat je denkt: *O nee, hè!*
Alweer?

Misschien sta je het jezelf wel niet toe om dat te denken.
Want je vindt dat dat natuurlijk niet zo mag.
Maar in de praktijk blijkt het toch moeilijk om er nog echt door geraakt te worden.
Zo overbekend is het verhaal.
Zo vanzelfsprekend.
Zo vertrouwd als de reproducties aan de muur.
Je kijkt er eigenlijk nooit meer bewust naar.
Ze hebben hun zeggingskracht verloren.

Gaat het u zo bij het verhaal van Christus?

En toch is dit het verhaal dat de wereld nodig heeft.
Het verhaal van de liefde –
het moet in godsnaam toch ergens gepredikt worden, roept Ronald Giphart uit.
Inderdaad – het moet in Gods Naam gepredikt worden.
Keer op keer op keer op keer!

Hoe komt het dat Freek de Jonge, de domineeszoon, en Ronald Giphart niet weten dát het gepredikt wordt?
En waar?
Hoe komt het dat zij niet naar de kerk van Christus kijken als ze dit uitroepen?
Kan het zijn omdat de kerk zelf niet uit haar verkondiging lééft?
Dat het verhaal nog wel verteld wordt.
Maar dat er niet echt wat mee gedáán wordt?
Kan het zijn dat het verhaal voor veel christenen ook niet meer is dan een verhaal?
Een verhaal waarin we eigenlijk niet echt geloven?

Laten we het maar heel dicht bij ons zelf houden.
Wij van de Nederlands Gereformeerde Open Hof Kerk in Nunspeet –
geloven wij eigenlijk wel echt in het verhaal van Jezus Christus?
Geloven wij zelf nog wel in het verhaal van Jezus Christus?

Zo'n vraag, gemeente, kan niet anders dan pijn doen.

Toch?

Dat is toch nogal wat, wat ik daarmee aan u voorleg?

Dat ik aan een gemeente van Christus vraag of ze er eigenlijk nog wel in geloven?

Dat is hetzelfde als wanneer je aan een echtpaar vraagt: Houden jullie eigenlijk wel van elkaar?

Of als één van de echtgenoten het aan de ander vraagt: *Hou je nog wel van mij?*

Dat is een schokkende vraag!

Geloof u nog wel in Jezus Christus?

Dat is voor een gemeente van Christus per definitie een schokkende vraag.

Die kan leiden tot verontwaardiging.

Hoe durft u eraan te twijfelen?

Het kan ook leiden tot schaamte en schuldbesef.

Dat je het er benauwd van krijgt.

En dat je je afvraagt: *Ja, inderdaad, hoe staat het eigenlijk met ons geloof?*

Want zeggen dat je gelooft –

natuurlijk geloven wij in Jezus Christus! –

dat is in zekere zin gemakkelijk genoeg.

De woorden zijn zomaar uitgesproken.

Hoewel...

In de schitterende musical *Fiddler on the Roof* vraagt Tevje aan zijn vrouw Goldie: *Hou je van mij?*

Goldie kijkt hem aan alsof hij gek geworden is.

En ze zingt: *Vijfentwintig jaar lang heb ik je kleren gewassen, je eten gekookt, je huis schoon gehouden, je kinderen gegeven, je koeien gemolken –*

en dan wil je na vijfentwintig jaar over liefde praten?

Ja, inderdaad, zoiets moet je van tijd tot tijd tegen elkaar zeggen.

En je wil het ook wel eens met zoveel woorden van de ander horen.

Maar het zijn niet de beste momenten in een huwelijk als je daarnaar moet vragen.

Zeg, hou je eigenlijk nog wel van me?

En eigenlijk zijn woorden van liefde dan ook niet voldoende.

Want er zit natuurlijk een vraag achter.

Als je echt van me houdt, waaraan kan ik dat dan merken?

Waar blijkt dat dan uit?

Deze brief van Johannes komt eigenlijk neer op één stelling:

Als je echt in Christus gelooft is dat merkbaar aan je liefde voor zijn gemeente.

Dat lezen we in elk geval in onze tekst:

Dit is zijn gebod:

dat we geloven in de naam van zijn Zoon Jezus Christus

en elkaar liefhebben,

zoals hij ons heeft opgedragen.

Geloven in Christus en elkaar liefhebben behoren tot het ene gebod van God.

Het zijn de twee kanten van één medaille.

Nooit los verkrijgbaar.

Het één is de keerzijde van het ander.

Geloven in Christus gaat onlosmakelijk samen met het liefhebben van elkaar.

Natuurlijk!

Daarvoor is Christus toch juist gestorven?

Om zijn Vader een nieuw volk te geven?

Een bevrijde gemeenschap van broeders en zusters?

Daar was het toch allemaal om begonnen?

Dat wij elkaar liefhebben!

Liefhebben – dat gaat ver hoor!

Dat is niet alleen maar elkaar aardig vinden.
Trouwens, wees eerlijk, we vinden elkaar soms helemaal niet aardig.
Sommige leden van de gemeente kunnen ons behoorlijk irriteren.
En met anderen hebben we gewoon helemaal niks.
Toch roept de apostel ons op om elkaar lief te hebben.
Zonder onderscheid.
Hij zegt niet: die wel en die ook, maar die hoeft niet.
Nee, gewoon: elkaar liefhebben.

En nogmaals, dat gaat heel ver en heel diep!
Lees maar vs. 16:

*Wat liefde is, hebben we geleerd van Hem,
die zijn leven voor ons gegeven heeft.
Daarom horen ook wij ons leven te geven voor onze broeders en zusters.*

Of dat ver gaat!
Ons leven geven voor onze broeders en zusters.
Geloof u zo sterk in Jezus Christus dat u dat voor Hem en voor elkaar over hebt?

Je leven geven.
Is dat niet een beetje overdreven?
Het lijkt wel alsof het oorlogstijd is.
Toen is dat van sommigen gevraagd.

Maar vandaag?
En binnen onze gemeente?
Is dat niet wat hoogdravende taal?

Maar, lieve mensen, we léven in oorlogstijd.
Als gemeente van Christus zijn we verwickeld in een geweldige strijd met de Boze.
Op alle mogelijke manieren worden we aangevallen.
En we lopen allemaal verwondingen op.
Ja, ons leven staat op het spel.
Als we van Christus losraken komen we in de macht van de duivel en de eeuwige dood.

En alles wordt door de Boze gebruikt om ons van Christus los te weken.
Los te rukken.
Alles wat ons overkomt aan teleurstellingen, pijn, verdriet –
alles kan tussen ons en Christus in komen staan.
Zo is het leven één groot slagveld.

Juist daarom hebben we elkaar nodig.
Juist daarom mag van ons gevraagd ons leven te geven voor elkaar.
Nee, niet in die zin dat we letterlijk voor elkaar zullen sterven.
Ook al is dat in de geschiedenis van de kerk vaak genoeg voorgekomen.
En ook in de lijdende kerk van vandaag elders in de wereld gebeurt dat nog steeds.

Maar ons leven geven voor elkaar, dat betekent ons leven openstellen voor elkaar.
Dit is Gods gebod: geloven in de Naam van zijn Zoon Jezus Christus.
En elkaar liefhebben zoals Hij ons dat heeft opgedragen.

Elkaar liefhebben.
Dat is luisteren naar elkaar.
Letten op elkaar.
Zorgen voor elkaar.
Hart hebben voor elkaar.

Voor die zuster, die al jaren alleen is, maar er nooit aan went.
Voor die broeder, die al zolang tobt met zijn gezondheid en telkens tegen zijn grenzen aanloopt.

Voor dat gezin dat dagelijks geconfronteerd wordt met de lichamelijke of verstandelijke handicap van hun kind.
Voor dat echtpaar, dat nooit kinderen kreeg en elke doopdienst verdriet heeft.
Voor haar, die al zo lang tobt met dingen uit haar verleden, die haar blijven drukken.
Voor de vrouw, die nooit een man ontmoette om mee te trouwen.
Voor de jongen, die helemaal in de knoei zit.
Voor het meisje, dat het spoor compleet bijster is.

Hebben we elkaar zo lief, dat we dat van elkaar weten?
Hebben we elkaar zo lief, dat we dat van elkaar willen weten?
Hebben we elkaar zo lief, dat we daarvoor tijd maken?
Dat we daar energie in steken?
Om naar elkaars verhalen te luisteren?
Elkaar te bemoedigen?
Met en voor elkaar te bidden?
Dat we elkaars lasten willen dragen?
Dat we daar offers voor willen brengen?
Dat we willen investeren in elkaar?

*Dit is zijn gebod:
dat we geloven in de naam van zijn Zoon Jezus Christus
en elkaar liefhebben,
zoals Hij ons heeft opgedragen.*

Dus moeten we er over nadenken.
Zijn wij een gemeente die leeft uit dit gebod?
Welke vormen en structuren hebben we daarvoor gevonden?
Of welke vormen en structuren moeten we daarvoor vinden?

De wereld waarin we leven snakt naar liefde.
Naar oren die willen luisteren.
Naar ogen die willen zien.
Naar harten die open staan.
Naar liefde.
Het moet in Gods Naam toch ergens verkondigd worden.

Laat het bij ons mogen gebeuren.
In woorden en in daden.
Laten we groeien in aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid voor elkaar.
Laat Christus niet vergeefs gestorven zijn.
Laten de verhalen over Hem vrucht mogen dragen in ons leven.
In de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. AMEN.
07-05-2006